

Latweefch u Awisse.

Nr. 2. Zettortdeenâ 9tâ Janwara 1836.

No Jelgawas.

Jelgawas Latweeschu draudse irr isgohjuschâ 1835tâ gaddâ kristiti 466 behrni, 225 puifischi un 241 meitinas. Us slimmibas gultu svehtu meelastu baudijsa III zilweki, basnizâ 8895. Svehtâ laulibâ kahpe 169 pahri. Peerwesti kluë pirmu reist pee Deewa galda 185 behrni, 87 puifischi, 98 meitas. Mirruschi peemeldeti 431 zilweki, 231 wihrissi un 200 seewissi.

W. P.

No Juhdu semmes.

S. 1. Muhsu mihsleem Latweescheem, kâ zerru, patiks schinnis lappâs, kahdas finnas lassicht no weenas semmes, ko mehs wissi no masahim deenahm daudsfreis peeminnam, bet kas tomehr ne wisseem labbi pasifstama. Ta irr Juhdu semme. Gan fatram lohzelklim tâhs kristigas draudses peeflahtohs finnaht, kur un kahda Juhdu semme irr; jo tur dsihwoja zilweki, tur bija notifkumi, ko muhsu tizibâ mums augustus un neaimirstamus darra; schinni weetâ dewe Deewas fawas wissabbakas parahdischanas; schè peedsumine, dsihwoja un nomirre tas, ka wahrds eet pahr wisseem wahrdeem; un schè eesahzehs kristiga derriba, kas zilwekeem muhscham par svehtibu buhs. Mihsa mums fatra weetina, kûrp dahr-gas peeminnas firdi welk; bet tik augstas peeminnas mums jau nefur wairs ne rohdahs, kâ Juhdu semmê. Tapehz winna mums ka dsum-tene mihsa, un no tâhs labprahrt dsirdam un run-najam. —

S. 2. Gefahkumâ schahs semmes wahrds bija Kanaan; un winna tâ fauze pehz Kanaanu, Noa dehla dehlu (1. Mohs. 9tâ un 10tâ nod.), kas schè farwu dsihwoekli turreja. Winna behrni un pehnahfami têpat palikke, kamehr Israëla tauta

no Egipites semmes nahfdama winnaus uswar-reja; no scha laika to semmi fauze par Israëla jeb Juhdu semmi. Senn jau winna Ahbramat un winna behrneem par eemantojamu teefu no Deewa bij sohlita, tapehz winna arri fauz ap-sohlitu jeb svehtu semmi. Neemerî un Greekeri winnai to wahrdi Palestina jeb Wilistina dewe, pehz Wilistereem, kas no Egipites us Kanaan nahfuschi, weenâ stuhri pee juhrmallas dsihwoja. Taggad winna woi Juhdu semmi, woi arri Palestini fauz, un peestaita pee Sihrijas un ihpaschi pee Afkes un Damaskes gubernementehm, kas Turkeem peederr, bet appaksch Egip-tes Wihz-Kehnina waldischanas stahw. —

S. 3. Winna no mums taifnakâ zellâ kahdas 400 juhdses prett deenas-widdu gull, eeksch Asias pee tâhs juhras kasta, ko widdus-juhru fauz, ne wissai tahlu no Alwrikas rohbescheem un Egip-tes semmes. Juhdu semmes rohbeschi prett see-meli tekk garr augsteem kalneem, ko Libanon-kalnus fauz, prett rihtu garr Sihrijas tuksch-neffi, prett deenas-widdu garr Arabijas tuksch-neffi, un prett wakkaru garr widdus-juhru.

S. 4. Leela schi semme newaid. Winnas gar-rums steepjahs garr juhrmallu, un isnesf kah-das 45 juhdses; platta winna 15 lihds 20 juh-dses. Ap to laiku kad tâhs 12 Juhdu ziltis scho semmi fawâ starpâ isdallija, winna ne bij leela-ka pahr muhsu Kursemni; bet kehnina Dahwi-da un Salamanna laikâ, winna warreja buht tik leela kâ Kursemme un Widsemme kohpâ; jo tad winna us rihta pussi steepahs lihds leelai Einrates-uppei.

S. 5. Jebschu kaijumu schai semmei ne truhfst winna tomehr wisswairak irr kalmaina. Liba-non=kalni welkahs ar diwi leebleem farreem no seemela us deenas-widdu zaur wissu semmi; un tas sars, kas rihta pussi irr, prett Sihrijas roh-

bescheem, rahdahs dauds augstas ne kā ohtrais, kas wakkara pussē garr juhru aiseet. Abbeem irr sawadas augstas spizzes un raggi, un daschi allash ar fneegu un leddu apsegti. — Pee augstaka sarras peederr us pascheem seemela rohbescheem Ermon-kalni; tahtak prett deenas-widdu irr Basanes- un wehl tahtak Gileada-kalni, fo wezzas derribas raksti daudskahrt peeminn. Tannū stuhrt kur rihta un deenas-widdus rohbeschifatek, irr tee kalni Albarim, un starp wiineem tas kalns Nebus ar sawu wirsgallu Pisga, kur Mohsus uskahpe fwehtu semini skattitees, un kur winsch scho redsejis nomirre, un tappe farweem laudum peepulzinahts. 5. Mohs. 32 un 34.

Ohtram saram seminakas spizzes un raggi, bet tomehr wairak wehrā leekami. Schē irr papprech Tahbora-kalns, kur tas effoht notizzis, fo muhsu fungis un pesttais saweem mahzekleem Pehterim, Jephabam un Jahnim deerwigā gohdibā un spohschumā parahdijahs, un schē gribbeja buhdas taifikt, weenu Jesum, ohtru Mohsum un treschu Elijam. Matt. 17, 4. Schi weeta wisseem, kas tur bijuschi, warren lohti patifküti. Kalns kahdas 1000 pehdas augsts ittin stahwu pazeltahs no jaukas leijas, apaudsis ar wissadeem kohkeem un kruhneem; augsha winnam lihdsena, un tur rahda trihs altarus, Jesum, Mohsum un Elijam par peeminnu. Schē effoht arri basniza bijusi, bet ta irr gluschi ispohsita. No kalna wirsgalla wissapkahrt tahli war skattitees un wissadas pilsehtas, meestus, kalnus, uppes, esarus un paschu juhru redseht. Ne tahlu no schihs weetas irr zits kalns, fo arridsan Ermon-kalnu fauz. Tahbora-kalnam pretti us wakkaru pazelt Karmela-kalns sawu raggu pee juhrmallas. Ir schis tohp par lohti sunukku is-flawehts. Starp leeleem brangeem kohkeem spihibolti klints-blukki. Praweets Elias schē zaur brihnischkigu uppuri Israëla laudis un winnu Kehnunu Akabu atgreese no elkeem us pateesigu tizzibu. I. Kehn. 18. Sebbakös laikös eeksch scha kalna allahm dauds kristigi laudis dsihwoja, sawas deenas or fwehtu deerakalposchanu pahr-laisdami. Wehl taggad tur irr atleekas no leela Kloster, kur zitkahrt kristigi muhki mahjoja.

Schee deht Turkeem' tur ne warreja palikt un pahrzehle sawu beedribu us Ciropu; winnus pehz kalna wahrda fauz Karmeliterus, un tee daudsi na praweets Elias effoht winnu beedribu etaifis. — Wairak us deenas-widdus pufi irr Gilboas kalns. Schis tik ne diwi juhdses garkumā steepjahs, un winna wirsū kritte kehniasch Sauls ar saweem dehleem no Wilistereem uswarreti. I. Sam. 31. Ne tahlu no scha kalna irr tee kalni Ebal un Garisim. Schi pehdeju Samari-teri par fwehtu zeenija, jo teem tur bija ihpasch Deewa nams. Aukal wairak us deenas-widdu Gerwaima kalni, kasj ar Juhdu kalneem facet kohvā; schee tad aistekk lihds Arabijas tukschnessi, un pee wiineem peederr arridsan Jerusalemes eljes-kalns un wehl weens Karmela-kalns ne taht no Febrona.

J. 6. Starp scheem kalneem weetahm dsiatas leijas un grawas, weetahm arri lihdseni klaijumi. Paschā semmes widdū irr tahs leijas Gibeon un Alalon, kur Josuiis uswarreja Kananiterus, un pee Jerusalemes pilsehta irr tahs leijas Jahswat un Hennom jeb Lawet.

Leeli klaijumi irr starp teem diwi kalmu sareem, fo jan peeminnejam, un arri pee juhrmallas. Ihpaschi peeminnams irr tas klaijums Esdrelon jeb Jesreël, pee Tahbora- un Ermon-kalneem. Schi irr jauka un augliga weeta, un shimeta, zaur dauds notifikumeem. Schē Baraks ar praweeti Deboru uswarreja Kananiteru farra pulku, Sohg. 4.; schē karroja Egipetis kehnisch Nekus ar Juhdu kehnunu Josiju, 2. Laif. gr. 35.; schē eeksch kusta-karreem brunnu-fungi sawus farra-pulkus pahrraudsija, un arri muhsu laikös Sprantscheem schē bija kaufschana ar Turkeem. Zits klaijums wehl irr no Karmela-kalna garr juhrmallu lihds Arabijas rohbescheem. Seemela pussē scha klaijumu fauz Sahron; un dauds skaitas pukkes tur aug, ihpaschi rohses; us deenas-widdus pufi winsch tohp Sowala faukt.

J. 7. Kas no juhras krasta ee-eet Juhdu semmē, tam us angschu jakahpj; jo semme kā leela treppa pa tschentrahm lahgahm arween augstaki pazeltahs, winna wissur augliga, wisswairak us seemela un rihta pufi. Prett Arabijas roh-

bescheem tikkai irr daschi tukschnechi, kur nekas ne aug. Zittas weetas fw. Bihbelé tohp par tukschnechem faultas, tapehz ka laudis tur ne dsihwoja un semme ne tappe strahdata; tomehr tur aug labba sahle lohpeem un wissadi fruhmi.

(Turplikam wairat.)

No dabbas leetahm.

• Senegambias semmē, gan lohti taht no mums, tai karstä pasaules dallā ko Alwrika fauz, un kur melni. Neegeri dsihwo, tur leeli lohpu pulki us gammabahm redsami, un us katra lohpa mugguru allasch sehd melnis putnis ko tur fauz Rhod. Kam gan schis putnis to darra? — Un kam wehrfis winnu zeesch un labprahf ness? Lohpina muggurs irr kahpuru pilns, kas tur eetaisabs dsihwoht un lohpu apsplauj ar sawahm ohlahm. Bet pehz scheem kahpureem melnais putnis lohti gribbahs, kas winnam ta mihlaka barriba. Tik fo wehrfis scho paligu us faru mugguru mamma, tad irr kahpuri nohst, kas winnu kohde un sahpes stahjahs; par to winsch scho putni labprahf eereds, it kā sawu ahrstu to atsħdams. Raug tā irr mihtais Deews par abbeem gahdajis, par wehrschu tiklab, kā par wehrfcha knahbeju; tā scho melni putni tur arridsan fauz. Sinnam gan, ka karstä spahrnu laika ir muhsu lohpinī par to aplam skraida un bischo, kad teem dunduru un kahpuru kohduns fahp; tikpat arri besdeligas un zitti maſi putnini ap muhsu lohpeem skraidala, un tohs isglahbj no leela muschu un kustonu pulka; bet no muhsu muschu rehjejem ne weens tahds drohſch, ka tas pascham lohpinam uſmestohs wirſu un kahpurus no muggura tam nolassitu, kā tur melnais putnis darra. Rabbi wehl, ja kahds zahlihts drohſch gan paleek, un laidara kad lohpi pakrehſla apmettuschees pee semmes, kahdai gohtinai uslezz, un to pesti no dundureem; tahdu ir muhsu lohpinsch labprahf eereds. —

K. S — 3.

Teeſas fluddin aſchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walſts ic. ic. ic., tohp no Schwittenes pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präſſichanas pee ta Schwittenes muſchias fainneeka Juggu Johsta buhtu, kas fawas mahjas neſpehzbas deht atdemis un par kurra mantu konkurse ſpreesta, uſaizinati, wisswehlak lihds 2tru Webruar 1836 pee ſchihs pagasta teefas peeteiktees, jo pehz ſchi termina neweens wairs ne taps' peenemits un ſaudehs sawu teefu.

Schwittenes pagasta teefas, 2trā Dezember 1835. 2
(L. S.) ††† Maisel Krishjhahn, pagasta wezzakais.
(Nr. 44.) E. H. Klapper, pagasta teefas ſtrihweris.

* Us pawehleschanu tahs Keiferiffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walſts ic. ic. ic., tohp no Krohna Behrsmuischias pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präſſichanas pee teem lihdschinnigeem fainnekeem, prohti: pee ta Sprigaulu muſchias (Wilhelminenhof) fainneeka Kwehpu Anſa un ta Meſhamuischias (Klein Buschhof) fainneeka Midenu Raſpara, buhtu, par kurra mantahm parradu deht konkurse ſpreesta, uſaizinati, lihds i tu Janwar 1836, pee ſaudehanas fawas präſſichanas pee ſchihs pagasta teefas peeteiktees.

Krohna Behrsmuischias pagasta teefas, 11tā Dezember 1835.

(L. S.) ††† Kifku Anſ, peefehdetais.
(Nr. 789.) H. Müller, pagasta teefas ſtrihwera paligs.

* Us pawehleschanu tahs Keiferiffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walſts ic. ic. ic., tohp no Krohna Behrsmuischias pagasta teefas wissi tee, kam kahdas taisnas parradu präſſichanas pee ta Sprigaulu muſchias (Wilhelminenhof) fainneeka Puls kū Indrika buhtu, par kurra mantu konkurse ſpreesta, uſaizinati, lihds i tu Janwar 1836, pee ſaudehanas fawas teefas pee ſchihs pagasta teefas peeteiktees.

Krohna Behrsmuischā, 16tā Dezember 1835.

(L. S.) H. Szille, peefehdetais.
(Nr. 808.) Müller, pagasta teefas ſtrihweris.

* Wissi parradu dewejj ta nomirruscha Schloffenbekes fainneeka Bruwelu Anna Brauer, teek zur scho uſaizinati, lihds 9tu Janwar 1836 ar sawahm taisnahm präſſichanalum pee ſchihs pagasta teefas peeteiktees, jo pehz ſchi termina neweens wairs ne tiks peenemits.

Schloffenbekes pagasta teefas, 5tā Dezember 1835.

††† Jannis Lahze, pagasta wezzakais.
(Nr. 231.) E. Schabert, pagasta teefas ſtrihweris.

Tai 16tā Oktoper 1835 Blankpeltes Eischertu mahjās tumfchi behra kehwe 5 gaddus wezza usklidhuse. Kam schi kehwe peederretu, tohp zaur scho usaizinahts, lihs 3otu Janwar 1836 pee appakschrafstitas pagasta teefas peeteiktees, sawu kehwu panemt un to naudu aismakfaht, kas kehwes labbad istehreta; jo pehz schi termina ta kehwe pagasta lahdei par labbu taps pahrdohta.

Blankpeltes pagasta teesa, 17tā Dezember 1835.

† † † Fahne Melder, pagasta wezzakais.
(Nr. 111.) D. G. Grün, pagasta teefas frihweris.

* * *

No Krohna Behrsmuischas pagasta teefas tohp scheit sinnamu darrichts, fa tas lihdsschinnigs Sprigaulumuischas (Wilhelminenhof) fainneeks Jaun-Kempu Kahrlis, magasihnes un muischas parradu deht 11tā Janwar 1836 wairaffohllitajam pee schihs pagasta teefas deenestā isfohlights taps.

Krohna Behrsmuischas pagasta teesa, 11tā Dezember 1835.

(L. S.) † † Kiku Ans, peefehdetais.

(Nr. 790.) H. Müller, pagasta teefas frihweri palig.

* * *

No Palangas pagasta teefas tohp sinnamu darrichts, fa ta manta to eeksch Nr. 47. pehrnajā gaddā peeminenku fainneeku 14tā un 20tā Janwar f. g. taps pahrdohta.

Palangas papasta teesa, 28tā Dezember 1835.

Jahseps Wainor, pagasta wezzakais.

Edlon, pagasta teefas frihweris.

* * *

Wissi tee, kam kahdas taisnas prassishanas pee teem Lambertmuishas fainnekeem Bungu Zahna un Kuntschu Zurra buhtu, par kurru mantahm konkurse spreesta, tohp usfaukt, 4 neddelu starpa pee schihs pagasta

teefas peeteiktees. Lambertmuishas pagasta teesa, 3imā Dezember 1835.

† † † Pukse Mikkel Zelms, pagasta wezzakais.
(Nr. 96.) R. Bres, pagasta teefas frihweris.

Wissi tee, kam kahdas parradu prassishanas pee tahs atstahtas mantas ta nomirrucha Wirkusmuishas (Heiden) fainneeka Purwainu Eewalda buhtu, tohp usaizinati, wissweblak lihs 22tū Webruar 1836 pee schihs teefas peeteiktees, jo wehlak neweens wairs ne taps klaushts. Wirkusmuishas pagasta teesa, 28tā Dezember 1835.

† † † Raiku Zurris, pagasta wezzakais.
(Nr. 205.) C. Everts, pagasta teefas frihweris.

Warribes pagasta teesa usaizina to meldera selli, kam wahrds Bruder, 15tā Webruar scheit atmahl un sawu pasudduschu plinti pretti nemt.

Warribes pagasta teesa, 8tā Janwar 1836.
(L. S.) † † Konrad Kristap Beesbarð, peefehdetais.
(Nr. 88.) Alexander Freyberg, pagasta teefas frihweris.

Mohdereschana no 80 flauzamahm gohwini, kā arri Krohna Nendes muishas Streies krohgs, taps no Zahnen 1836, ar peederigu drohschibu us arrenti isdohti. Kam patiktu scho arrenti usnemt, lai 13tā un 14tā Janwar f. g. scheit atmahl, kur arri wissas waisjadigas sinas dabbuh. Krohna Nendes pagasta teesa, 21mā Dezember 1835.

† † † Auster Wiegand, peefehdetais.
(Nr. 227.) W. Freudendorff, pagasta teefas frihweris.

Zitta fluddinach ana.

No Jurgeem 1836 tapē Krohna Zimmeres pagastā 4 mahjas, ar labbeam laukeem, chkahn un gruntehm, us arrenti isdohtas. Kam patiktu schihs mahjas us arrenti usnemt, tas warr pee Zimmeres muishas waldischanas peeteiktees.

S i n n a.

Teem, kam patikams buhtu, schahs Latweeschu Alwises ir turpmak lassift, scheit tohp sinnamu darrichts, fa tahs arri schinni 1836tā gaddā tohp rakstitas. Makfa, apstelleschana un wissas zittas leetas paliks kā preefschlaikā, bet kā warretu sinnah, zif awihschu lappas buhs likt rakstos eespeest, tad ifkatrs gohdigs lassitais tohp luhts, Steffenhagen fungam pee laika to usdoht, kā tas pirzeju wahrdus un naudu warretu salassift. Jo tee, kas wehlaki schahs lappinas apstellehs, ne warrehs par launu nemt, kad tee tohs pirmajus numerus ne dabbuh lihs.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas-gubernementu angstas waldischanas puffes: Hofraht von Braunschweig, grahm. pahrluhkotais.
No. 16.